

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ З МЕТОДИКАМИ
НАВЧАННЯ**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК УЧНІВ МОЛОДШИХ
КЛАСІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ
РІЗНИХ ВИДІВ ЗАВДАНЬ**

Спеціальність «014 Середня освіта (Мова і література (англійська))»

ОС — магістр

Виконавець: Дикун О.С.
студентка 2-го курсу,
групи СО МЛ(А)-2 (М)

_____
(підпис)

Науковий керівник:
к. пед. наук, доц. Бопко І.З.

_____
(підпис)

Робота допускається до захисту:
Зав. кафедрою:
д. пед. наук, проф. Теличко Н.В.

_____
(підпис)

«___» _____ 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ МОВНОГО І МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ ПРИ ВИВЧЕНІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	8
1.1. Мова як інструментарій мислення і комунікації.....	8
1.2. Формування мовленнєвої компетентності в учнів молодших класів.....	20
1.3.Реалізація мовленнєвих здібностей у виконанні різних видів завдань.....	32
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	43
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ МОВНОГО І МОВЛЕННЄВОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ УЧНЯМИ МОЛОДШИХ КЛАСІВ.....	45
2.1. Використання методів та ефективних прийомів навчання англійської мови у початкових класах для покращення комунікативної компетентності.....	45
2.2. Ігри, як метод навчання англійської мови для забезпечення комунікативної компетентності учнів молодших класів.....	54
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	73
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78

ВСТУП

Актуальність дослідження. Двадцять перше століття становить неабияку зацікавленість як для істориків, так і для лінгвістів, оскільки соціальні перетворення торкнулися не тільки народу, а й мови.

Відбуваються сьогодні зміни в суспільних відносинах, засоби комунікації вимагають підвищення комунікативної компетенції школярів, вдосконалення їх філологічної підготовки, тому пріоритетну значимість набуло вивчення англійської мови як засобу спілкування і узагальнення духовної спадщини країн і народів, що вивчається. Перед викладачами іноземної мови стоїть завдання сформувати особистість, яка буде здатна брати участь у міжкультурній комунікації [15].

Розвиток мовленнєвої компетентності в молодших школярів – одна з найважливіших умов успішного навчання іноземної мови. Однією з найважливіших і актуальних проблем сучасної методики викладання англійської мови в початкових класах є проблема розвитку мовленнєвої компетентності молодших школярів. Під час вивчення англійської мови одним із головних завдань є формування і розвиток у дітей правильного, виразного, чистого мовлення іноземною мовою.

Мова є основним інструментом мислення і комунікації. Без неї людина не мала б можливості отримувати і передавати інформацію, яка несе важливе і велике смислове навантаження, або фіксує в собі те, що неможливо сприйняти за допомогою органів почуттів (абстрактні поняття, безпосередньо не сприйняті явища, закони і правила).

Мова є спільною для всіх, хто нею користується, а мовлення завжди індивідуальне, оскільки мовні засоби кожен з нас використовує, добирає по-своєму.

Розвиток і збагачення мови відбувається у процесі спілкування. Якщо мовленнєва діяльність засобами певної мови припиняється, мова стає мертвою. Мова живе тільки у мовленні й спілкуванні.

Відбуваються сьогодні зміни в суспільних відносинах, засоби комунікації вимагають підвищення комунікативної компетенції школярів, вдосконалення їх філологічної підготовки, тому пріоритетну значимість набуло вивчення англійської мови як засобу спілкування і узагальнення духовної спадщини народів і країн, що вивчається. Перед викладачами іноземної мови стоїть завдання сформувати особистість, яка буде здатна брати участь у міжкультурній комунікації.

Саме на уроках іноземної мови вчитель формує в учнів уміння і навички іншомовного спілкування, передбачення досягнення ними такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування у певних комунікативних ситуаціях, орієнтування у соціокультурних аспектах країни, мова якої вивчається [28].

Мовленнєвий розвиток, якого досягли діти у початкових класах, забезпечує основу подальшого навчання і виховання молоді. Особливу увагу у початкових класах приділяється розвитку усного і писемного мовлення, постійному розширенню життєвого досвіду учнів: вчити їх спостерігати, уявляти, творчо мислити й відчувати, оцінювати і узагальнювати, а потім передавати словом усе побачене, почуте, пережите.

Прийоми комунікативної методики використовуються, як правило, в комунікативних іграх, в процесі яких навчаються вирішуються комунікативно-пізнавальні завдання засобами досліджуваної іноземної мови. Тому основне призначення комунікативних ігор – організація іншомовного спілкування в ході вирішення поставленої комунікативної задачі або проблеми.

Тема вивчення мовного і мовленнєвого матеріалу, який забезпечує комунікативну компетентність володіння іноземною мовою є недостатньо дослідженою на сьогоднішній день, що призвело до актуальності даного дослідження.

Метою даної роботи є – дослідити, розглянути та узагальнити особливості мовного і мовленнєвого матеріалу для забезпечення комунікативної компетентності володіння іноземною мовою. Визначена мета обумовила низку завдань:

- проаналізувати теоретичні позиції вітчизняних та зарубіжних мовознавців щодо дефініцій «мова», «мовлення», «мислення», «комунікація», «комунікативна компетентність»;
- вивчити роботи вітчизняних і зарубіжних авторів з проблеми розвитку комунікативних навичок на уроках англійської мови;
- довести значимість комунікативних навичок в особистісному розвитку молодших школярів;
- проаналізувати особливості розвитку комунікативних навичок на уроках англійської мови;
- проаналізувати формування мовленнєвої компетентності в учнів молодших класів;
- визначити ефективність використання різних видів завдань для покращення комунікативної компетентності.

Об'єкт дослідження – комунікативна компетентність володіння іноземною мовою учнями молодших класів.

Предмет дослідження – мовний і мовленнєвий матеріал як засіб забезпечення комунікативної компетентності володіння іноземною мовою.

Практична значущість полягає в тому, що результати дослідження дають можливість вчителям і студентам враховувати важливість використання мовного і мовленнєвого матеріалу для забезпечення комунікативної компетентності учнів молодших класів, та використовувати матеріал в процесі вивчення вузівського курсу «Методика викладання англійської мови у початкових класах», а також можливість використання засобів вчителями на уроках англійської мови у середніх навчальних закладах, студентами педагогічних вузів під час проходження практики, при написанні рефератів та курсових робіт з методики викладання англійської мови в ЗОШ.

Публікації. Основні положення та результати дослідження опубліковано в 2 статтях, із них 1 – у студентському науковому віснику, одна – у міжнародному виданні.

Структура роботи зумовлена логікою побудови наукового дослідження, що виходить із об'єкта, предмета, поставленої мети, завдань. Робота

складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, анотацій українською та англійською мовами. Кількість сторінок – 86.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Проаналізувавши теоретичні позиції вітчизняних та зарубіжних мовознавців щодо дефініцій «мова», «мовлення», «мислення», «комунікація» та вивчивши роботи вітчизняних та зарубіжних вчених було досліджено, що мова є одним з основних засобів передачі інформації. Мовне оформлення кожного конкретного повідомлення визначається у своїй основі цілями, які ставить перед собою автор. Кожне висловлювання виконує ту чи іншу функцію в процесі комунікації (залучення уваги, встановлення контакту, передача інформації та ін).

Мислення головним чином оперує поняттями логічного значення мовних знаків. Проблема значення слова пов'язана не тільки з мисленням, але і з свідомістю. Адже крім логічних значень мовних знаків існують також емоційні та естетичні знаки мови.

Метою мислення є отримання нових знань, а також їх систематизація. Метою мови є пізнавальна діяльність людини, яка допомагає людині сформулювати і висловлювати власні думки, закріпити знання, передати їх, тобто людина мислить, щоб дізнатись і зрозуміти, а говорить для того, щоб передати думки, почуття, побажання.

Мова і мислення єдині, але не тотожні; вони нерозривні, але не злиті в одне, певною мірою автономні і мають свої специфічні риси, які вимагають спеціального вивчення.

Мова, спілкування і мовлення взаємопов'язані. Мовлення неможливе без мови, а мова створена для того, щоб здійснювати процес спілкування.

Мова є спільною для всіх, хто нею користується, а мовлення завжди індивідуальне, оскільки мовні засоби кожен з нас використовує, добирає по-своєму.

Розвиток і збагачення мови відбувається у процесі спілкування. Якщо мовленнєва діяльність засобами певної мови припиняється, мова стає мертвою. Мова живе тільки у мовленні й спілкуванні.

Мовленнєва компетентність – це вміння адекватно й доречно користуватися мовою в конкретних ситуаціях тобто правильно і логічно висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо, використовувати для цього як мовні, так і позамовні та інтонаційні засоби виразності.

Саме на уроках іноземної мови вчитель формує в учнів уміння і навички іншомовного спілкування, передбачення досягнення ними такого рівня комунікативної компетенції, який був би достатнім для здійснення спілкування у певних комунікативних ситуаціях, орієнтування у соціокультурних аспектах країни, мова якої вивчається.

Значимість комунікативних навичок в особистісному розвитку учня було доведена під час написання роботи тому, що комунікативна компетенція формується на основі взаємопов'язаного мовленнєвого, соціокультурного і мовного розвитку учнів відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей та інтересів на кожному етапі оволодіння іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреева Л.М. Соціальна психологія /Л.М. Андреева// М.: Изд-во Просвіта, 2005. 43 с.
2. Андрієнко К.Л. Соціальна психологія /К.Л. Андрієнко// М.: Изд-во Просвіта, 2003. 46 с.
3. Антонян Т.Г., Калініна С. І. Методична мозаїка / Т.Г. Антонін, С.І. Калініна // ИЯШ // 2008. № 4. С. 53.
4. Бабинская П.К., Леонтьев Т.П. та інші. Практический курс методики преподавания иностранных языков / П.К. Бабинська, Т.П. Леонтьев та інші// – Мн.: ТетраСистемс, 2005. – 288с.
5. Барбар М. П. Розвиток комунікативних здібностей на уроках англійської мови / М.П. Барбар // М.: Изд-во Просвіта, 2002. 12 с.
6. Беляев Б. В. Психологічна характеристика усного мовлення іноземною мовою / Б.В. Беляев // - № 8 .- 2006.
7. Біболетова М.З. УМК «Enjoy English», 2004. 35 с.
8. Бурдіна М. І. Організація навчального процесу з іноземних мов у початковій школі /М.І. Бурдіна // ИЯШ // 2001. № 2. С. 23.
9. Виготський Л.С. Гра і її роль у психологічному розвитку дитини. Питання психології. /Л.С. Виготський// - № 6. -1966.
10. Вєтохов О.М. Наслухатися іноземної мови. Іноземні мови в навчальних закладах/О.М. Вєтохов// – 2005. - №1. – С.74-82.
11. Гальскова Н. Д. Теорія і практика навчання іноземних мов у початковій школі/ Н.Д. Гальскова// М.: Изд-во Просвіта, 2006.59 с.
12. Гамезо М. В., Матюхіна М.В., Михальчик Т.С. Вікова та педагогічна психологія / М.В. Гамезо, М.В. Матюхіна, Т.С. Михальчик // М.: Изд-во Просвіта, 2004. 38 с.
13. Гушлевська І. А. Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці / І. А. Гушлевська // Шлях освіти. – 2004. – №3. – С.22-24.
14. Денисенко О.А. Англійська мова в школі / О.А. Денисенко // М.: Изд-во Просвіта, 2005. 42с.

15. Державний стандарт початкової загальної освіти від 20.04.2011. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=462-2011>.
16. Державний стандарт з іноземних мов. 2006. 18 с.
17. Євтушок О.М. Про стан і деякі аспекти вивчення діалектної лексики / О. Євтушок // Англійська мова в школі. – 1992. – № 2. – С. 3-5.
18. Єрмоленко С. Я., Бібік С.П., Подор О.Г. / Англійська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів // За ред. – С.Я.Єрмоленко. Либідь, 2001. – 222 с.
19. Зимова В. М. Педагогічна психологія / М.В. Зимова // М.: Изд-во Просвіта, 217, 249, 316 с.
20. Зотов Ю. Б. Організація сучасного уроку / Ю.Б. Зотов // М.: Изд-во Просвіта, 2004. 37 с.
21. Кацнельсон С. Д. Типология языка и речевое мышление / С.Д. Кацнельсон // — Л., 1972.
22. Китайгородська Г.А. Методика інтенсивного навчання / Г.А. Китайгородська // М.: Изд-во Просвітництво. 152 с.
23. Климова К. Я. Готуймо майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах діалектного оточення / К. Я. Климова // Початкова школа. – 2000. – №1. – С. 52-53.
24. Колкер Я. М., Методика навчання іноземної мови / Я.М. Колкер //, М.: Изд-во Просвіта, 2003. 62 с.
25. Кочерган М. П. Загальне мовознавство / М.П. Кочерган // — Видання 3-тє, доповнене. — К: ВЦ «Академія», 2010. — 464 с. ISBN 966-580-100-7
26. Леонтєва М.Р. Про вивчення іноземних мов у загальноосвітніх закладах / М.Р. Леонтєва // ИЯШ // 2000. № 5. С. 17.
27. Мухіна К.В. Психологія / К.В. Мухіна // М.: Изд-во Просвіта, 2001. 249-321, 356 с.
28. Пасів Є. І. Комунікативна методика / Є.І. Пасів // М.: Изд-во аркто, 2005. 28 с.
29. Пасів Є. І. Комунікативний метод навчання іноземної мови / Є.І. Пасів // М.: Изд-во Просвіта, 1991. 214 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>